

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 2/23

U Luxembourg 12. siječnja 2023.

Presuda Suda u spojenim predmetima C-702/20 | DOBELES HES i C-17/21 | GM

Uspostavljanje državne potpore kao takvo ne može proizići iz sudske odluke

Latvija je 5. svibnja 2005. donijela zakon (na snazi od 8. lipnja 2005. do 31. prosinca 2014.) kojim je nastojala izmijeniti postupak koji se primjenjivao na prodaju viškova proizvedene električne energije po višoj cijeni koju su provodili proizvođači te energije. U navedenom je zakonu bilo propisano da se na proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora koji su na taj datum već počeli s radom nastavljaju primjenjivati prethodno važeći uvjeti, u bitnome povoljniji u pogledu cijena koje vrijede pri prodaji po višoj cijeni. DOBELES HES SIA i GM SIA dva su latvijska društva koja upravljaju hidroelektranama za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Nakon što je spomenuti zakon stupio na snagu, latvijsko regulatorno tijelo koje je ovlašteno utvrditi prosječnu cijenu električne energije protumačilo ga je na način da ima učinak zamrzavanja, u odnosu na te proizvođače, prosječne kupoprodajne cijene električne energije na njezinu vrijednost koja je bila na snazi 7. lipnja 2005. To je tijelo stoga prestalo aktualizirati tu cijenu.

Navedeno je potaknulo društva tužitelje da od regulatornog tijela zatraže plaćanje „naknade štete” zbog gubitaka koje su pretrpjeli zbog zamrzavanja cijene. Regulatorno tijelo odbilo je te zahtjeve, ali ih je latvijski upravni sud djelomično prihvatio.

Latvijski vrhovni sud, kojemu je upućena žalba u kasacijskom je postupku zatražio od Suda da protumači članak 107. stavak 1. i članak 108. stavak 3. UFEU-a, Uredbu o *de minimis* potporama¹ (državne potpore male vrijednosti koje se ne moraju prijavljivati Komisiji) i Uredbu o detaljnim pravilima primjene članka 108. UFEU-a².

Sud najprije ocjenjuje da se utvrđivanje postojanja „državnih sredstava”, korištenje kojih je preduvjet za postojanje „državne potpore” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, temelji na dvama alternativnim kriterijima: riječ je ili o sredstvima ostvarenima naplatom poreza odnosno drugih obveznih davanja na temelju nacionalnog zakonodavstva, kojima se upravlja i koje se raspoređuje sukladno tom zakonodavstvu, ili o iznosima koji cijelo vrijeme ostaju pod javnim nadzorom.

S tim u vezi Sud ističe da datum potpune liberalizacije tržišta električne energije u Latviji nije relevantan za ocjenu treba li prednost koja se daje kupnjom električne energije po višoj cijeni kvalificirati kao državnu potporu. **Naime, kvalifikacija prednosti kao „državne potpore” nije uvjetovana prethodnom potpunom liberalizacijom tržišta o kojemu je riječ.**

Sud također podsjeća na to da se javne potpore, koje predstavljaju mjere javne vlasti kojima se u povoljniji položaj

¹ Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (SL 2013., L 352, str. 1.)

² Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 2015., L 248, str. 9. i ispravak SL 2017., L 186, str. 17.)

stavljaju određena poduzeća ili proizvodi, bitno razlikuju od naknade štete koju nacionalna tijela eventualno moraju platiti pojedincima, na taj način popravljajući štetu koju su im prouzročila. Tako naknada štete ne čini državnu potporu u smislu prava Unije. S druge strane, pri utvrđivanju čine li iznosi „državnu potporu” nije bitno kvalificiraju li se, na temelju nacionalnog prava, tužbe kojima se zahtijeva njihovo plaćanje kao „zahtjevi za popravljivanje štete” odnosno kao „zahtjevi za naknadu štete”.

Osim toga, prilikom uspostavljanja „državne potpore” nacionalnim propisom, navedenu potporu čini i plaćanje iznosa koji se zahtijeva sudskim putem u skladu s tim propisom.

U odgovoru na Komisijinu argumentaciju **Sud je zaključio da uspostavljanje državne potpore kao takvo ne može proizići iz sudske odluke. Naime, ono sadržava ocjenu o primjerenosti koja nije svojstvena sudačkoj dužnosti.**

Kada je riječ, nadalje, o primjenjivosti prava Unije o *de minimis* potporama, Sud napominje da ocjenu o tome je li riječ o *de minimis* potpori valja, pod pretpostavkom da je riječ o državnoj potpori, izvesti s obzirom na ukupan iznos koji su tužitelji već primili i koji su još uvijek zahtijevali u referentnom razdoblju.

Naposljetku, u slučaju da nacionalni sud zaprimi zahtjev za isplatu potpore koja je nezakonita jer nije prijavljena Komisiji, iako nije riječ o *de minimis* potpori, on mora odbiti taj zahtjev. Međutim, spomenuti sud može prihvatiti zahtjev za plaćanje iznosa koji odgovara novoj potpori koja nije prijavljena Europskoj komisiji, pod uvjetom da tu potporu nacionalna tijela o kojima je riječ prethodno uredno prijave toj instituciji, a ona u tom smislu dâ ili se smatra da je dala svoju suglasnost.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst i kratak prikaz](#) presude objavljuju se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Ostanite povezani!

